

Stockholms kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Snösätraskolan i Stockholms kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den **24 maj 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att samtliga elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.
- Se till att bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. I detta ingår att:
 - se till att beslutade åtgärder i skolans plan mot kränkande behandling genomförs
- Se till att alla uppgifter om att elever upplever sig utsatta för kränkande behandling anmäls vidare av personalen till rektor och huvudman.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elever ges en studie- och yrkesorienterande verksamhet som tillgodoser deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet så att eleverna får pröva och utveckla sina intressen oberoende av könstillhörighet. (2 kap. 29 § skollagen; 10 kap. 8 a § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att elevhälsans samtliga kompetenser arbetar förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

- Se till att eleverna erbjuds studie- och yrkesvägledning av personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses.

Bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns elever på Snösätraskolan som inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero, och att alla kränkningar som sker i verksamheten inte kommer till rektorns och huvudmannens kännedom. Tillsynen visar att många elever känner sig otrygga i skolan, att det förekommer kränkningar mellan elever och att skolan inte bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Vidare framgår av utredningen att det, i vissa klasser och ämnen, inte råder studiero i undervisningen. Av tillsynen framgår även att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Tillsynen visar slutligen att skolans elever inte får studie- och yrkesvägledning av personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses.

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Studiero

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister avseende Snösätraskolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av studiero. Utredningen visar att studieron varierar betydligt mellan olika klasser och ämnen men att samtliga intervjuade elever upplever studieron så bristande att den påverkar deras möjlighet att koncentrera sig på lektionerna. Visserligen säger rektor att de identifierat problemet med brist på studiero, vilket också framgår av 2017 års verksamhetsberättelse. Trots medvetenheten och insatser som görs bedömer Skolinspektionen att problemen kvarstår och att det finns en risk att elevernas brist på studiero påverkar deras möjlighet att tillgodogöra sig sin utbildning.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Vid intervjuer med elever, elevhälsans representanter och av Skolinspektionens observationer framkommer att studieron brister under vissa lektioner. Eleverna i båda intervjugrupperna uppger att de upplever bristande studiero på ett sådant sätt att det påverkar deras möjligheter att koncentrera sig på lektionerna. De intervjuade eleverna har olika uppfattning om hur vanligt det är att de blir störda så att de får svårt att koncentrera sig. De säger att det varierar mellan tre lektioner per vecka till flera gånger per dag. En elev beskriver det som att det handlar om samtliga lektioner. Elevhälsan berättar också om olika klasser som har brister i studieron. Att studieron brister på vissa lektioner bekräftas också av Skolinspektionens utredare som deltog på 11 lektioner i samband med tillsynen. Vid fyra lektioner hade eleverna svårare att komma till ro och ljudnivån var så hög att det föreföll troligt att elever hade svårt att koncentrera sig.

Även vid intervjuer med lärare och rektor framkommer att studieron är skiftande och att den behöver förbättras. Lärarnas bild av studieron är att den oftast är bra. "Det lyckas inte varje lektion. Det finns mycket att förbättra. Men så länge man orkar hålla i och hålla ut går det åt rätt håll", säger en lärare. Rektorn beskriver i intervjun med Skolinspektionen studieron som skiftande. Rektorn berättar även om lärarnas utmaningar med det relationella ledarskapet. Rektorn säger att de identifierat problemet med brist på studiero, vilket också framgår av 2017 års verksamhetsberättelse. Av verksamhetsberättelsen framgår att skolan har arbetat med lågaffektivt bemötande (ett konflikt-hanteringsmaterial). Det har även skett ett riktat samarbetsprojekt mellan stadens samordnare, skola, polis och socialtjänst bland annat riktat mot studieron för en specifik klass.

Trygghet och målinriktat arbete mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att eleverna på Snösätraskolan inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och att det finns brister i arbetet med att motverka kränkande behandling. Tillsynen visar på en otrygg skolmiljö, att elever utsätts för kränkande behandling och att skolan inte följer sin plan mot kränkande behandling. Utredningen visar också att elevernas upplevelse av kränkande behandling inte alltid anmäls till rektorn och att alla anmälningar inte heller kommer till huvudmannens kännedom. Att uppgifter om kränkande behandling inte anmäls till rektorn innebär en risk för att omständigheterna kring de upplevda kränkningarna inte utreds och, i förekommande fall, att tillräckliga åtgärder inte vidtas för att förhindra att elever utsätts för kränkande behandling i framtiden.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. I skollagen anges att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. I detta ingår att upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. Vidare framgår av skollagen att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn och rektorn är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Skolinspektionens utredning visar att elevernas skolmiljö präglas av otrygghet. Eleverna beskriver vid intervju en skolmiljö där kränkningar förekommer och ett par elever ger exempel på kränkningar de utsatts för själva. Även lärarna beskriver under intervju elevernas miljö som otrygg. Lärarna berättar att det händer incidenter i omklädningsrummet vid idrotten men att rasterna är det största problemet. Lärarna till de äldre eleverna säger att eleverna ofta är inne på rasterna och att det inte finns någon personal där. Detta observeras även under tillsynen av Skolinspektionens utredare. Elevhälsans representanter berättar också vid intervju att det finns många elever som vandrar i korridorerna. De beskriver att det finns ett antal elever som skapar otrygghet, och säger också att skolan saknar redskap och befogenhet för att skapa trygghet. Skolans rektor beskriver under intervjun elevernas trygghet och framförallt språkbruket som skolans

största utmaning. Rektorn säger också att "det händer mycket i klassrummen också men på skolgården händer det ju ännu mer".

Vid Skolinspektionens intervjuer framkommer att personal inte alltid ingriper vid kränkningsituationer och inte heller alltid anmäler uppgifterna vidare. Flera av de äldre eleverna berättar om incidenter under raster där de upplever att lärarna inte ingriper. "När det blir bråk så kommer de inte, de kommer när allt redan är klart och någon redan ligger ner", säger en annan elev. "När någon skadar sig så fortsätter de snacka med varandra. De bryr sig nästan inte" säger en elev. De äldre eleverna beskriver också hur klungor av elever samlas kring de som bråkar för att heja på och hur elever puttar bort lärarna så att de inte kan ingripa i bråken. Skolinspektionens utredare observerar även vid ett tillfälle under besöket hur rastvakter pratar med varandra och går runt på områden där det saknas elever trots att flera elever samlats i grupp i ett fotbollsmål i närheten.

Skolinspektionens utredning visar också att elevernas upplevelse av kränkande behandling inte alltid anmäls till rektorn och att alla anmälningar inte heller kommer till huvudmannens kännedom. Elevhälsans representanter berättar att skolans personal har blivit bättre på att skriva anmälningar men säger samtidigt att det finns personal som inte skriver anmälningar. De beskriver också att det förekommer att personal ber någon annan att skriva en anmälan. Lärarna beskriver även de hur de kan få överlämningar av anmälningar från rastvakter. Rektorn säger att hon varit tydlig med att den som sett kränkningen ska anmäla den men att det finns en kultur att skjuta över ansvar på andra på skolan och att det finns lärare som inte gör anmälningar. Rektorn beskriver också att rutinerna för anmälan till huvudmannen inte alltid fungerar som de ska.

Skolinspektionens utredning visar att skolan inte följer sin plan mot kränkande behandling. I skolans handlingsplan mot diskriminering och kränkande behandling står att skolan ska genomföra rastaktiviteter under 2018. Vid intervju med rektorn framkommer att skolan inte kommit igång med de planerade rastaktiviteterna ännu. En lärare berättar vid intervjun att det saknas en ansvarig personal för rastverksamheten och att eleverna inte har något att göra.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Snösåtraskolans verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete

Skolinspektionens bedömning är att det finns brister i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Tillsynen visar att utöver skolsköterskans elevhälsosamtal, så förekommer det få förebyggande och hälsofrämjande insatser. Visserligen uttrycker rektorn att de påbörjat diskussioner om hur elevhälsans arbete ska struktureras för att bli mer förebyggande men att de ännu inte kommit dit. Detta innebär att det finns en

risk för att eleverna på Snösätraskolan inte får ta del av sådana förebyggande och hälsofrämjande insatser som de har rätt till som ett stöd i deras utveckling mot målen.

Enligt skollagen ska det finnas elevhälsa för eleverna i grundskolan. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska vidare stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

Vid Skolinspektionens intervjuer framkommer att elevhälsan, förutom skolsköterskans elevhälsosamtal, bedriver ett begränsat förebyggande och hälsofrämjande arbete på skolan. Som förebyggande insatser nämner elevhälsans representanter en anställd socialpedagog och "pratstugan". Samtidigt beskriver lärare att socialpedagogen nu fungerar som extra resurs för en elev och att pratstugan endast är öppen 120 minuter per vecka. En lärare pekar på svårigheten med att elever ska boka tid för samtal då de är i en konflikt de behöver prata om. Rektorn säger att elevhälsans uppdrag är ett utvecklingsområde och att de arbetat mycket med "brandsläckning" istället för förebyggande arbete. Rektorn säger också att hon fört samtal med den centrala elevhälsan på förvaltningen om hur skolans elevhälsa ska kunna arbeta mer förebyggande och hälsofrämjande. Skolan behöver frigöra mer tid så att elevhälsan kan arbeta mer förebyggande, säger rektorn.

Studie- och yrkesvägledning

Skolinspektionen bedömer att skolans elever inte får studie- och yrkesvägledning av personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Visserligen framkommer att skolan har en plan för arbetet med studie- och yrkesvägledning men det framkommer också att den inte följs. Av utredningen framgår att det saknas personal som fått ett särskilt ansvar för att hantera frågorna om studie- och yrkesvägledning. Bristerna riskerar att medföra att eleverna inte får det stöd de behöver för att kunna göra välgrundade val inför framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

Skolinspektionens utredning visar att eleverna inte får studie- och yrkesvägledning av personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Av Skolinspektionens intervju med skolans rektor framgår att skolan har en plan för studie- och yrkesvägledning men att den behöver ses över. Rektorn beskriver att skolan saknar en studie- och yrkesvägledare och att arbetet med frågorna ska ske i den reguljära undervisningen. Hon har dock inte hunnit följa upp om det sker i respektive årskurs. Lärare från båda intervjuade lärargrupperna bekräftar, under intervju med Skolinspektionen, att det saknas en studie- och yrkesvägledare men att de ska behandla studie- och yrkesvägledning inom

ramen för undervisningen. Båda lärargrupperna beskriver dock att arbetet inte bedrivs eller inte bedrivs fullt ut, och att det inte följs upp.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Snösätraskolans verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister**Undervisning och lärande**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun uppfyller författningarnas krav inom undervisning och lärande.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun uppfyller författningarnas krav inom extra anpassningar och särskilt stöd.

Bedömning och betygssättning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun uppfyller författningarnas krav inom bedömning och betygssättning.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Sara Carlsson

Beslutsfattare
Signerat av: Sara Carlsson

X Henrik Fredriksson

Föredragande
Signerat av: Henrik Fredriksson

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Snösätraskolan

Fakta om Snösätraskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under höstterminen 2018. Snösätraskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 16 oktober 2018 och den 18 oktober 2018.

Snösätraskolan är en kommunal grundskola belägen i Stockholms kommun. Skolan hade vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsyn 302 elever varav 50 elever i förskoleklass. Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola i årskurserna 1-6 samt fritidshem.

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Årskurs 3

Enligt Skolverkets nationella statistik över de nationella ämnesproven som genomfördes läsåret 2017/18 varierade andelen elever som nådde kunskapskraven på delproven i ämnet matematik mellan 79-98 procent. I ämnet svenska varierade andelen elever som nådde kravnivån på delproven mellan 74 -100 procent. I ämnet svenska som andraspråk varierade andelen elever som nådde kravnivån på delproven mellan 79 -97 procent.

Av skolans egen redovisning för 2017/18 framgår att 93 procent av flickorna och 90 procent av pojkarna bedömdes nå kravnivån i ämnet svenska, 86 procent av flickorna och 88 procent av pojkarna bedömdes nå kravnivån i svenska som andraspråk, 74 procent av flickorna och 97 procent av pojkarna i matematik, 83 procent av flickorna och 96 procent av pojkarna i de naturorienterande ämnena och 83 procent av flickorna och 96 procent av pojkarna i de samhällsorienterande ämnena.

Årskurs 6

Skolverkets nationella statistik visar att terminsbetygen våren 2018 i årskurs 6 varierade från en genomsnittlig betygspoäng på som lägst 6,8 i ämnet idrott och hälsa, till som högst 13,4 i ämnet engelska. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 6 läsåret 2017/18 visar att i matematik fick eleverna vid skolan en genomsnittlig provbetygspoäng på 9,0 (i riket 12,3), i svenska som andraspråk 9,3 (i riket 8,7) och i engelska 13,4 (i riket 14,9).

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät som genomfördes hösten 2017 svarade 26 procent av eleverna i årskurs 5 att de upplever att de har studiero på lektionerna. Av enkäten framgår vidare att 77 procent av eleverna i årskurs 5 känner sig trygga i skolan. På påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" svarar dock 82 procent av eleverna i samma årskurs att det stämmer helt och hållet eller ganska bra.